

бојата во британското сликарство

Музеј на современата уметност Скопје

Изборот за оваа изложба го направи Алан Баунис, сегашниот директор на Тйт галеријата кога беше понанет да собере одреден број слики од помал формат за излагањето по Јуна на Америка 1977 година. Форматот (ниту една слика по своите димензии не е поголем од еден метар) е така одбран што повеќе од експонатите можат лесно да се амбаланираат и да се транспортираат со авион, макаршто (добар дел) од тука застапените уметници главно работи во поголем формат. Меѓутоа, очигледно е дека многу од овие слики со формат прилагоден за домашен амбиент, носат еден концентриран набој на интензитет кој е соодветен на делата со поголеми димензии.

Излагачите се припадници на неколку генерации, така што распонот меѓу најмладите и најстарите изнесува над педесет години. На тој начин можно е да се согледа континуитетот на традиционалната сликарска техника низ делата на уметниците кои созреваат еден по друг во сукцесивните периоди на овој век, а секој од нив индивидуално ги одразува преокупациите на своето време, како и традицијата на пејзажот на школото Сент Ајвз, на поп-уметноста, на американското влијание, итн. Сите овие слики се создадени во седумдесеттите години и ги претставуваат уметниците со поновите дела, а секој од нив ја внесува во сликата личната историја, потеклото и образоването.

Ајвон Хичинс, кој неодамна почина во осумдесет и шестата година, сликаше во духот на традицијата на англиските пејзажисти, под панорамите на осумнаесетвековните традиции и Тарнеровите воздушести акварели. Работеше во градини и шуми, користејќи ги широките, силни потези во презентирањето на природните форми на дрвјата, езерата, тревните и цвеќето.

Ален Дејви учеше патувајќи и проучувајќи ја уметноста. Тој ги користи архетипските знаци и симболи како представа за обликот и бојата. На сличен начин и Бернард Коен припадник на другата генерација, употребува декоративни образоци и отисоци со цел да создаде богат адитивен колаж на разновидно суперпонирани делчиња и текстури.

Вилјем Скот и Тери Фрос имаат интерес за градба на сликата прену драстично поедноставени форми од чијшто внимателен редослед зависи и рамнотежата на композицијата. Исто вакви и за Ален Чоунс којшто како и Скот ги одбира предметите од секојдневието. Мртвите природи во делото на Чоунс се сведени на икони на потрошачкото општество. Во своето поранешно попартистичко искуство Чоунс ја наоѓа тематиката на која неговата колористичка дарба и дава суптилен ироничен тон.

Патрик Хирон храбро користи намази на широки неодредени облици, постојано воспоставувајќи двосмислен однос помеѓу фигурата и позадината. Чистите бои се употребени тука поради самите себе, додека вибрантноста на делото произлегува од нивното соочување.

Џон Голдинг и Џон Хојленд ги користат искуствата на американското сликарство од педесеттите години. Голдинг создава магична луминозност на атмосферата со широки плохи на треперава боја, додека Хојленд е онутиран со богатата пастуозност на егзотичната боја што ја нафрлува и ја нанесува со четка, така што го доловува впечатокот на таписеријата. По длабочината и интензитетот на заситениот колорит, делото на Вилјем Тарнбул исто така во нешто и должи на американската минималистичка уметност.

Кај Џек Смит го наоѓаме интересот за визуелна метафора во употребата на примерите кои што му се наметнати од неговото скокање на музичките нотни системи, додека слична формална анализа се забележува и во сликарството на Том Филипс, каде што визуелната перцепција е разбиена, а потоа одново воспоставена на еден систематичен и декоративен начин. Стивенсон ја користи техниката на прснање за да го реализира таинствениот ефект на нејасни форми додека суптилните тонски градации ни овозможуваат да ги соглемдаме сликите во самиот боен образец.

Ричард Смит и Стивен Бакли го сфаќаат сликарството како конструкција, одвојувајќи се од традиционалниот правоаглен формат и создавајќи нераскинлива врска помеѓу формата и бојата. Змиулестите форми на Смит и сложено градените платна на Бакли, можат да се гледаат и како скулптури, и покрај тоа што со својата компактна дефинираност и контрола, сепак го задржуваат идентитетот на сликата.

Можеби е невообичаено да се поврзува бојата со уметноста на една земја која има сиво небо и пејзаж во мирни кафе-ни и зелени тонови. Приказната за англиското сликарство раскажана е со суптилни и придушени тонови, додека само кај некои викторијанци како што се Хелман Хант или Џон Мартин се чувствува уживање во интензивни бои. Во текот на овој век, странските влијанија ги поттикнаа сликарите на експеримент и на посмела употреба на бојата, така што тука презентираните уметници ги представуваат успешните резултати во контекст на споменатите истражувања.

СТИВН БАКЛИ

Роден 1944 година во Лестер. Студирал на Тein во Њукасл и во Универзитетот во Рединг. Излага од 1966 година.

1. Црна на линии, 1976, масло на платно, 91,5 x 101,5 см.

БЕРНАРД КОЕН

Роден 1933 година во Лондон. Студирал на Уметничкото училиште на Техничкиот колеџ во Есенс, на Ст. Мартин и на Слејд. Самостојно излага од 1958 година.

2. Без наслов, 1975, акрилик на платно, 91,5 x 91,5 см.
3. Бегство, 1975/77, акрилик на платно, 91,5 x 91,5 см.

АЛЕН ДЕЈВИ

Роден 1920 година во Гейримут во Шкотска. Студирал на Уметничкиот колеџ во Единбург и на Централното уметничко училиште во Лондон. Самостојно излага од 1946 година. Добитник е на меѓународната награда на VII биенале во Сао Паоло 1963. Делата му се наоѓаат во најзначајните светски збирки и музеи.

4. Гонг на птицата, бр. 10, 1973 ,масло на платно, 76 x 102 см.

ТЕРИ ФРОСТ

Роден 1915 година во Лимингтон. Почнал да слика како заробеник во војната, а подоцна го посетувал сликарското училиште Ст .Ајвз и Уметничкото училиште во Камбервел. Самостојно излага од 1950 година.

5. Црна, бела, жолта, 1974, акрилик на платно, 76 x 76 см.
6. Сина, црна, бела, 1974, акрилик на платно, 76 x 76 см.

ЏОН ГОЛДИНГ

Роден 1929 година во Англија. Израснал во Мексико и Канада. Студирал историја на уметноста на Институтот за уметност во Корфолд, Лондон. Ги објавил книгите „Кубизам од 1907—1914“ и „Дишан, Невестата која што младоженеците ја соблекле“. Самостојно излага од 1962 година.

7. E (S), 3, 1977, акрилик на едриличарско платно, 63,5 x 96,5 см.
8. E (S) 4, 1977, акрилик на едриличарско платно, 62,5 x 96,5 см.

ПАТРИК ХИРОН

Роден 1920 година во Лидз. Студирал на Слејд во Лондон. Од 1945 до 1955 се занимавал со ликовна критика, а потоа сосема му се посветува на сликарството. Добитник е на сребрен медал на VIII Биенале во Сао Паоло.

9. Мошне комплицирани црвени со смарагдна и портокалова, 1971/73, масло на платно, 76 x 101,5 см.

10. Црвена, кардинал црвена, модра и згаснато зелена, 1971/73, масло на платно, 76 x 101,5 см.

АЈВОН ХИЧИНЗ

Роден 1893 година во Лондон. Студирал на Кралевската академија. Излага од 1925 година. Ретроспективни изложби му беа организирани 1963. во Тйт Галерија и 1978 на Кралевската академија. Починал 1979 година.

11. Еден темноцрвен афион, 1972 ,масло на платно, 51,5 x 105,5 см.

ЏОН ХОЛЛЕНД

Роден 1934 година во Шефилд. Студирал на Уметничкиот колеџ во Шефилд и на Кралевската академија. Добитник е на меѓународната награда на VII Биенале во Токио 1976 година.

12. 22.5.75, 1975, акрили на платно, 91,5 x 76 см.
13. 31.8.76, 1976, акрилик на платно, 101 x 76 см.

14. 12.8.76, 1976, акрилик на платно, 101,5 x 76 см.

АЛЕН ЏОУНС

Роден 1937 година во Саутемптон. Студирал на Уметничкиот колеџ во Хорнзи и на Кралевскиот уметнички колеџ. Самостојно излага од 1963 година. (Делата му се наоѓаат во најпознатите светски збирки и музеи).

15. Клинекс нутија, 1976, масло на платно, 91,5 x 91,5 см.
16. Кондури-Поделен тапан, 1976, масло на платно, 91,5 x 91,5 см.

ТОМ ФИЛИПС

Роден 1937 година во Лондон. Студирал на Колеџ Св. Каталина во Оксфорд и на Уметничкото училиште во Кембървел. Покрај со сликарство се занимава и со музика. Неговата опера „Ирма“ го донивеа премиерното изведување во Њукасл 1973. Самостојно излага од 1965 година.

17. Екс-ан Прованс, Големата фонтана, Први интервалски студии, 1972, акрилик на платно, 60 x 50,8 см.

ВИЛЈЕМ СКОТ

Роден 1913 година во Гринек, Шкотска. Студирал на Уметничкиот колеџ во Белфаст и на Кралевската академија во Лондон. Добитник е на наградата на критиката на VI Биенала во Сао Паоло 1961. и на наградата на Фордовата Фондација 1963 година. Ретроспективна изложба му е организирана

1972 година во Тйт Галерија. Делата му се наоѓаат во голем број светски збирки и музеи.
18. Пет круши, 1976, масло на платно, 63,5 x 76 см.

ЏЕК СМИТ

Роден 1928 година во Шефилд. Студирал на Уметничниот колеџ во Шефилд, на Ст. Мартин и на Кралевскиот колеџ во Лондон. Самостојно излага од 1952 година.

19. Четири над три одвнатре, 1975, масло на штица,
91,5 x 91,5 см.
20. Звучен запис II, 1975, масло на штица, 91,5 x 91,5 см.

РИЧАРД СМИТ

Роден 1931 година во Лечворт. Студирал на Уметничкото училиште во Лутон, на Уметничкото училиште Ст. Албанс и на Кралевскиот колеџ. Добитник е на наградата „Роберт Ц. Скал“ на XXXIII Биенале во Венеција и на Првата награда на IX Биенале во Сао Паоло 1966 година. Ретроспективна изложба му е организирана 1967 година во Тйт Галерија. Сега живее во Њујорк.

21. Часовник, 1972, масло и акрилик на платно, 86 x 91,5 см.
22. Диск, 1977, акрилик на платно, јакиња и алюминиумски штици (цевки), 100 x 100 см.

ЈАН СТИВЕНСОН

Роден 1934 година во областа Дархам. Студирал на Кралевскиот колеџ во Њукасл каде што предавал заедно со Ричард Хамилтон и Виктор Пасмор.

23. Влакно, 1977, масло и емајл на платно, 91 x 91 см.

ВИЛИЈЕМ ТАРНЕБЕЛ

Роден 1922 година во Данди. Студирал на Слејд. Попознат е како скулптор. Ја представувал Велика Британија на XX Биенале во Венеција. Ретроспективна изложба му е организирана 1974 година во Тйт Галеријата.

24. 11, 1970, масло на платно, 61 x 89,5 см.
25. 4, 1976, масло на платно, 76 x 76 см.
26. 9, 1976, масло на платно, 101,5 x 101,5 см.